

Riigikantselei

Teie: 14.04.2025 nr 1.1.1/25-0170/-2T

Meie: 16.05.2025 nr 5-1/16-2

**Siseministeeriumi arvamus Euroopa
demokraatia kaitse programmi avaliku
konsultatsiooni kohta**

Tulenevalt Riigikantselei resolutsioonist 4-2/25-00673 edastab Siseministeerium arvamuse Riigikantseleile Euroopa demokraatia kaitse programmi avaliku konsultatsiooni kohta. Ülevaate koostasid Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakond (info@siseministeerium.ee), usuasjade ja kodanikuühiskonna osakond ning korrakaitse ja süüteomenetluse osakond. Valdkondade eest vastutab Siseministeeriumi kantsler Tarmo Miilits (tarmo.miilits@siseministeerium.ee).

Siseministeerium toetab avaliku konsultatsiooni ja Euroopa demokraatia kaitse programmi eesmärki. Positiivse aspektina võib välja tuua, et programmi väljatöötamise keskmes on koostöö EL-i kodanikuühiskonnaga ning luuakse seoses selle valdkonna strateegiaga. Oluline on, et demokraatia kaitse programm ja selle strateegiline raamistik põhineks konkreetsetel EL õiguslikul algatusel.

Siseministeerium on seisukohal, et demokraatia kaitseks, tugevdamiseks ja edendamiseks tuleb luua meetmeid võitlemiseks desinformatsiooniga, kuid samal ajal on vajalik tugevdada kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamist, mis seisavad demokraatia kaitse ning valimiste avatuse eest (nt Valimiste Valvurid). Demokraatia kaitsel on oluline lähtuda sidusa ja ühtehoidva ühiskonna aluspõhimõttest, kus väärtustatakse avatud ja kaasavat riigivalitsemist, edendatakse elanike (kõrget) usaldust riigi ja selle institutsioonide vastu ning toetatakse inimeste aktiivset osalemist tugevas kodanikuühiskonnas. Selleks on oluline: i) kasvatada kodanikuhariduse alaseid teadmisi ja tugevdada ühist väärtusruumi nii noorte kui täiskasvanute seas; ii) toetada ühiskondliku usalduse tõstmist ja polariseerumise vähendamist avatud dialoogi ja arutelukultuuri toetamise kaudu; iii) tugevdada Eesti kodanikuühiskonna kerksust ja kriisideks valmisolekut, edendades kogukonnapõhist ja kaasavat valitsemisviisi.

Kokkuvõtvalt toetab Siseministeerium Euroopa demokraatia kaitse programmi üldisi eesmärgi ning tervitab avaliku konsultatsiooni fookust muuhulgas ka julgeolekuohtudele (st desinformatsioon, küberohud, hübriidsekkumised), mis samuti mängivad olulist rolli demokraatlike protsesside nõrgestamisel ja õõnestamisel. Samuti nõustume, et mainitud ohud

on loomult piiriülesed, mille tõttu on vajalik saavutada koordineeritud lähenemine liikmesriikide ja EL institutsioonide vahel. Ühised raamistikud, nagu antud programmi puhul, suurendavad liikmesriikide võimekust taoliste piiriülestele hübriidohtudele reageerida ja neid maandada. Samas rõhutame, et Euroopa demokraatia kaitse programmi – ning ka teiste sarnaste algatuste puhul – on oluline arvestada tasakaalu säilitamisega turvalisuse ja põhiõiguste vahel ning võtta arvesse liikmesriikide erinevaid kogemusi, õiguslike eripärasid ning õiguskaitsepraktikaid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Miilits
kantsler

Katarina Budrik 6125144
katarina.budrik@siseministeerium.ee